

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvaća nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o [jezičnoj politici i prevođenju](#) [Poveznica].

Odluka u predmetu 1416/2019/VB o projektu izgradnje plinskog terminala u Hrvatskoj koji je Europska komisija uvrstila na popis projekata od zajedničkog interesa – prekogranični projekti energetske infrastrukture – i njezinoj naknadnoj odluci o dodjeli sredstava EU-a

Odluka

Služaj 1416/2019/VB - **Otvoren** 18/09/2019 - **Odluka donesena** 16/12/2020 - **Predmetna institucija** Europska komisija (Nisu opravdani daljnji upiti) |

Služaj se odnosio na projekt izgradnje plutajućeg terminala za ukapljeni prirodni plin na hrvatskom otoku. Podnositelji pritužbe izrazili su svoju zabrinutost činjenicom da je Europska komisija uvrstila projekt na popis projekata od zajedničkog interesa – projekti prekogranične energetske infrastrukture – i dodijelila mu financijska sredstva EU-a u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF). Podnositelji pritužbe smatrali su da projekt ne ispunjava relevantne kriterije za uvrštenje na popis projekata od zajedničkog interesa i dodjelu financijskih sredstava EU-a.

Ombudsmanica je razmotrila to pitanje i nije pronašla ništa što bi upućivalo na to da je Komisija počinila očitu pogrešku u procjeni prilikom uvrštenja projekta na popis projekata od zajedničkog interesa i dodjele financijskih sredstava EU-a. Budući da je Komisija sada dostavila jasna objašnjenja u pogledu argumenata koje su iznijeli podnositelji pritužbe, ombudsmanica smatra da nisu opravdana daljnja ispitivanja te pritužbe.

Kontekst pritužbe

1. Projekti od zajedničkog interesa ključni su prekogranični infrastrukturni projekti koji povezuju energetske sustave država članica EU-a, čime se EU-u pomaže u postizanju ciljeva energetske

politike i klimatskih ciljeva [1] Kriteriji za utvrđivanje, planiranje i provedbu projekata od zajedničkog interesa utvrđeni su u Uredbi o TEN-E-u. [2]

2. Svake dvije godine Europska komisija sastavlja popis tih projekata (popis projekata od zajedničkog interesa) [3] , koji imaju koristi od ubrzanih postupaka planiranja i izdavanja dozvola te koji mogu biti prihvatljivi za financiranje EU-a u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) [4] . Komisija dostavlja popis projekata Europskom parlamentu i Vijeću. Ako ni Parlament ni Vijeće ne odbiju popis, on stupa na snagu.

3. Pritužba se odnosi na projekt izgradnje plutajućeg terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) na hrvatskom otoku Krku. [5] Projekt je prvi put uvršten na popis projekata od zajedničkog interesa 2013. [6] i uvršten je na sve sljedeće popise projekata od zajedničkog interesa. Projekt je 2017. primio 101,4 milijuna EUR financijskih sredstava EU-a u okviru CEF-a za prvu fazu izgradnje plutajuće jedinice za skladištenje i uplinjavanje [7] .

4. Da bi se plinski projekt uvrstio na popis projekata od zajedničkog interesa, on mora biti dio posljednjeg „desetogodišnjeg plana razvoja mreže za plin” koji je izradila Europska mreža operatora prijenosnih sustava za plin (ENTSOG). [8] U tom kontekstu troškovi i koristi projekta procjenjuju se na temelju metodologije koju je razvio ENTSOG. [9]

5. Podnositelji pritužbe, europska organizacija za zaštitu okoliša i njezina hrvatska podružnica, kritizirali su uvrštenje projekta na popis projekata od zajedničkog interesa i odluku o dodjeli sredstava iz CEF-a. Podnositelji pritužbe smatraju da projekt nije u skladu s relevantnim pravilima utvrđenima u Uredbi o TEN-E-u i kriterijima za primanje sredstava iz CEF-a [10] .

6. U travnju 2019. devet zastupnika u Europskom parlamentu poslalo je dopis Komisiji o projektu u kojem su iznijeli ista stajališta i argumente kao i podnositelji pritužbe. Zatražili su od Komisije da povuče financijska sredstva i da projekt ne uvrsti na četvrti popis projekata od zajedničkog interesa. [11]

7. **Komisija** je u svibnju 2019. objasnila da je projekt uvršten na popis projekata od zajedničkog interesa jer smanjuje ovisnost regije o jednom dobavljaču, otvara regiju alternativnim izvorima, povećava tržišno natjecanje i smanjuje troškove energije. Komisija je također najavila da će analizirati zabrinutost zastupnika u Europskom parlamentu u vezi s projektom u pogledu njegove usklađenosti s primjenjivim pravilima.

8. Nezadovoljni odgovorom Komisije, podnositelji pritužbi obratili su se Ombudsmanu u srpnju 2019.

Istraga

9. Ombudsmanica je pokrenula istragu o pritužbi kako bi osigurala da je Komisija odgovorila na zabrinutost podnositelja pritužbe u pogledu usklađenosti projekta s (1) kriterijima za uvrštenje na popis projekata od zajedničkog interesa i (2) kriterijima za financiranje CEF-a.

10. Tijekom istrage ombudsmanica je primila odgovor Komisije na njezin zahtjev za informacije. Podnositelji pritužbe izrazili su neslaganje s odgovorom Komisije, ali su odlučili da neće dostaviti dodatne primjedbe. Istražni tim Ombudsmana primio je i najnovije informacije od Komisije o njezinu radu u vezi s evaluacijom i financiranjem projekata od zajedničkog interesa.

Argumenti izneseni Europskom ombudsmanu

11. Podnositelji pritužbe tvrdili su da projekt nema prekogranični učinak, što je jedan od uvjeta za određivanje projekta kao projekta od zajedničkog interesa [12]. Dodali su da projekt nije u skladu s kriterijima za dodjelu sredstava iz CEF-a zbog nedostatka prekogranične dimenzije i činjenice da projekt nije u „zreloj” ili dovoljno naprednoj fazi. [13]

12. Kad je riječ o prekograničnom učinku projekta, podnositelji pritužbe izjavili su da u okviru relevantnog postupka [14] Mađarska, koja je, prema njihovom mišljenju, jedina druga zemlja spomenuta u vezi s projektom [15], nije podnijela službeni zahtjev za upotrebu terminala.

13. Kad je riječ o zrelosti projekta, podnositelji pritužbe izjavili su da provedba projekta ne napreduje. Napomenuli su da operateri nisu dovoljno zainteresirani za upotrebu terminala kako bi projekt bio profitabilan. Dodali su da je nedostatak tržišnog interesa naveo promotora da smanji projekt.

14. Podnositelji pritužbe kritizirali su i analizu troškova i koristi projekta, tvrdeći da se njime na najmanju moguću mjeru sveli njegovi troškovi i da nisu uvjerljivo dokazali njegove koristi. Smatrali su da je to posljedica loše definiranog kriterija održivosti s kojim se moraju uskladiti plinski projekti od zajedničkog interesa, čime su ograničeni mogući troškovi projekta nastali zbog vjerojatnih učinaka na okoliš. Podnositelji pritužbe uputili su na činjenicu da je Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER) izrazila zabrinutost i u pogledu procjene održivosti te troškova i koristi plinskih projekata [16].

15. Komisija je sa svoje strane izjavila da projekt ispunjava kriterije za uvrštavanje na popis projekata od zajedničkog interesa. Napomenula je da projekt ima znatan prekogranični učinak jer je hrvatski plinski sustav povezan sa sustavom Slovenije i Mađarske. Objasnila je da je maksimalni kapacitet projekta veći od godišnjih potreba Slovenije za uvozom i više od četvrtine mađarskih projekata. Komisija je dodala da izravno sudjelovanje u provedbi projekta ili službeni iskaz interesa iz druge države članice nisu uvjeti za uvrštavanje projekta na popis projekata od zajedničkog interesa na temelju prekograničnog kriterija.

16. Kada je Komisija projekt uvrstila na četvrti popis projekata od zajedničkog interesa, provela je novu procjenu njegove usklađenosti s kriterijima utvrđenima u Uredbi o TEN-E-u. Svaki popis projekata od zajedničkog interesa novi je popis, a Komisija ocjenjuje svaki projekt na isti način bez obzira na to je li uvršten na prethodni popis. To joj omogućuje da uzme u obzir tržišna kretanja koja bi mogla utjecati na procjenu projekta. Ako projekt koji je bio na prethodnom popisu projekata od zajedničkog interesa ne ispunjava novoutvrđene kriterije ili ako koristi više

ne premašuju troškove, ne bi bio uvršten na novi popis.

17. Komisija je napomenula da bi se projektom zajamčio alternativni izvor i pravac opskrbe prirodnim plinom, što predstavlja znatnu korist za energetske sigurnost. S obzirom na razvoj tržišta plina, Komisija očekuje da će se terminal upotrebljavati više nego što to sugeriraju početni iskazi interesa. Dodao je da bi, čak i uz relativno nisku stopu iskorištenosti, terminal pogodio potrošačima povećanjem tržišnog natjecanja.

18. Komisija je izjavila da, da su tržišni subjekti već iskazali dovoljan interes za kapacitet terminala za održivost projekta, on ne bi bio prihvatljiv za financiranje iz CEF-a. Napomenula je da nedostatak dostatnog interesa potvrđuje opravdanje za dodjelu sredstava EU-a.

19. Kad je riječ o zrelosti projekta, Komisija je navela da su sredstva CEF-a dodijeljena za prvu fazu projekta (izgradnja plutajuće jedinice za skladištenje i uplinjavanje), što je u potpunosti u skladu s opisom projekta na popisu projekata od zajedničkog interesa. Komisija je napomenula da je promotor projekta 2019. dodijelio ugovor za tu [17] i kupio jedinicu. Stoga, prema mišljenju Komisije, projekt se provodi od početka 2019.

20. Komisija je dodala da redovito prati usklađenost projekta s uvjetima dodjele bespovratnih sredstava i da će, ako utvrdi eventualne nepravilnosti ili povrede obveza, poduzeti korektivne mjere.

Procjena Europskog ombudsmana

21. Za procjenu ispunjava li projekt kriterije utvrđene u Uredbi TEN-E ili ispunjava li kriterije za financiranje iz CEF-a potrebno je stručno tehničko stručno znanje. Uloga Ombudsmana stoga nije ocijeniti projekt na temelju tih kriterija, nego osigurati da je Komisija dala jasna objašnjenja za svoje odluke. Ombudsman bi mogao dovesti u pitanje tehničku evaluaciju projekta samo ako se ona temelji na jasnim dokazima o očitoj pogrešci u ocjeni.

22. Ombudsmanica smatra da je Komisija sada jasno i iscrpno razmotrila argumente koje su iznijeli podnositelji pritužbe u pogledu zrelosti projekta i njegova prekograničnog učinka. Na temelju informacija dobivenih tijekom istrage ombudsmanica ne nalazi ništa što bi upućivalo na to da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni kada je projekt uvrstila na popis projekata od zajedničkog interesa i dodijelila mu financijska sredstva EU-a.

23. Kad je riječ o tvrdnji podnositelja pritužbe da je samo Mađarska navedena na popisu projekata od zajedničkog interesa u vezi s projektom, ombudsmanica prima na znanje izjavu Komisije da bi i druge države članice, kao što je Slovenija, imale koristi od projekta. Činjenica da bi druge zemlje osim Mađarske mogle imati koristi od projekta u skladu je s tekstom popisa projekata od zajedničkog interesa, u kojem se projekt opisuje kao „sjajni *terminal za ukapljeni prirodni plin na Krku s spojnim i evakuacijskim cjevovodima* **prema Mađarskoj i šire** [...]” (naknadno istaknuto). [18]

24. Kad je riječ o financijskim sredstvima EU-a dodijeljenima projektu, ombudsmanica smatra da je Komisija jasno objasnila da je faza projekta za koju su dodijeljena financijska sredstva ona za izgradnju plutajuće jedinice za skladištenje i uplinjavanje. Komisija je pružila jasne primjere mjera koje je poduzeo nositelj projekta kako bi poduprla svoje stajalište da se financirane aktivnosti provode.

25. Ombudsmanica prima na znanje jamstvo Komisije da je provela novu procjenu usklađenosti projekta s kriterijima utvrđenima u Uredbi o TEN-E-u prije nego što ga uvrsti na četvrti popis projekata od zajedničkog interesa. Ocjenjivanjem svakog projekta na isti način, neovisno o tome je li uvršten na prethodni popis, Komisija može utvrditi ispunjava li prethodno navedeni projekt kriterije za uvrštenje na novi popis.

26. Kad je riječ o procjeni troškova i koristi plinskih projekata od zajedničkog interesa, Ombudsman priznaje da je način na koji je održivost tih projekata ocijenjena mogao utjecati na njihove analize troškova i koristi. Ombudsmanica je to pitanje ispitala u kontekstu nedavne istrage [19] .

27. Prema Komisijinu mišljenju, prije četvrtog popisa projekata od zajedničkog interesa održivost predloženih plinskih projekata procijenjena je na različite načine, a nedostatak ujednačeno dostupnih, dosljednih i točnih podataka onemogućio je potpuno zadovoljavajuću i dosljednu procjenu. Pokušaj Komisije da to riješi u kontekstu četvrtog popisa projekata od zajedničkog interesa nije se pokazao učinkovitim jer se pristup koji je u to vrijeme predložio ENTSOG temeljio na pretpostavkama da će svi plinski projekti imati samo pozitivne koristi. [20]

28. Ombudsmanica je utvrdila da održivost plinskih projekata koji su uvršteni na popis projekata od zajedničkog interesa nije u dovoljnoj mjeri uzeta u obzir. Međutim, utvrdila je i da Komisija radi na poboljšanju metodologije za procjenu predloženih projekata u području plina [21] . F ili budući projekti od zajedničkog interesa, procjenom održivosti uzet će se u obzir razina emisija stakleničkih plinova i učinci na učinkovitost, kao i učinak na ukupni intenzitet stakleničkih plinova proizvodnje energije u državama članicama EU-a i emisije povezane s funkcioniranjem same infrastrukture. Stoga je ombudsmanica utvrdila da daljnje istrage nisu opravdane. Zaključak Ombudsmana u tom predmetu primjenjuje se i na ovaj predmet.

Zaključak

Na temelju istrage ombudsmanica zaključuje ovaj predmet sljedećim zaključkom:

Daljnje istrage u vezi s ovom pritužbom nisu opravdane.

Podnositelj pritužbe i Komisija bit će obaviješteni o toj odluci .

Strasbourg, 16.12.2020.

[1] Više informacija o projektima od zajedničkog interesa dostupno je na

https://ec.europa.eu/energy/topics/infrastructure/projects-common-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_
[Poveznica].

[2] Uredba (EU) 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=celex%3A32013R0347> [Poveznica].

[3] Popisi projekata od zajedničkog interesa dostupni su na

https://ec.europa.eu/energy/topics/infrastructure/projects-common-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_
[Poveznica].

[4] Instrument za povezivanje Europe (CEF) instrument je financiranja EU-a kojim se podupire razvoj transeuropskih mreža u području prometa, energetike i digitalnih usluga,

<https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility> [Poveznica].

[5] Više informacija o projektu dostupno je na internetskim stranicama promotora projekta (LNG Hrvatska d.o.o.), <https://lng.hr/en/> [Poveznica].

[6] Delegirana uredba Komisije (EU) 1391/2013 od 14. listopada 2013. o izmjeni Uredbe (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu u vezi s popisom projekata od zajedničkog interesa Unije,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1391> [Poveznica].

[7] Raspored provedbe djelovanja je od veljače 2018. do prosinca 2020. Više informacija:

<https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-energy/6.5.1-0018-hr-w-m-16>
[Poveznica].

[8] Prilog III.2. Uredbe TEN-E Svake dvije godine ENTSG donosi „desetogodišnji plan razvoja mreže”. Projekti koji su uključeni u plan mogu se prijaviti za uvrštavanje na popis projekata od zajedničkog interesa. Vidjeti: <https://www.entsog.eu/> [Poveznica].

[9] Članak 11. stavak 1. Uredbe TEN-E.

[10] Poziv na podnošenje prijedloga u vezi s projektima od zajedničkog interesa u okviru Instrumenta za povezivanje Europe u području transeuropske energetske infrastrukture, CEF-Energy-2016 – 2,

https://ec.europa.eu/inea/sites/inea/files/cef_energy_2016_2_call_text_for_publication.pdf
[Poveznica].

[11] Tijekom istrage Komisija je usvojila četvrti popis projekata od zajedničkog interesa, koji još uvijek uključuje projekt,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32020R0389> [Poveznica].

[12] Kriteriji su navedeni u članku 4. Uredbe TEN-E, dostupni na:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=celex%3A32013R0347> [Poveznica]

[13] CEF-Energy-2016 – 2, točka 9.

[14] Promotor projekta organizirao je poziv za one koji su zainteresirani za korištenje terminala kako bi procijenio potražnju za osnovnim i dodatnim uslugama terminala. Postupak je trajao od siječnja 2018. do veljače 2019. i nekoliko je puta produljen.

[15] [Treći popis projekata od zajedničkog interesa \[Poveznica\]](#) odnosi se na „Kluster Krk terminal za UPP s priključnim i evakuacijskim cjevovodima prema Mađarskoj i šire, uključujući sljedeće projekte od zajedničkog interesa:

6.5.1 Razvoj LNG terminala na Krku (HR) do 2,6 bcm/a – faza I. i priključni plinovod Omišalj – Zlobin (HR)

6.5.5 ‚Kompresorska stanica 1’ na hrvatskom plinskom transportnom sustavu

6.5.6 Proširenje LNG terminala u Krku (HR) iznad 2,6 bcm/a – faza II i evakuacijski cjevovodi Zlobin – Bosiljevo – Sisak – Kozarac – Slobodnica (HR).

[16] Mišljenje 14/2019 Agencije za suradnju energetske regulatora od 27. lipnja 2019. o nacrtu ENTSG-a TEN-YEAR NETWORK DEVELOPMENT PLAN 2018.,

https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Opinions/Opinions/ACER%20Opinion%2014-2019-14.pdf [Poveznica].

[17] Promotor je dodijelio ugovor o EPC-u, odnosno ugovor o izgradnji koji se koristi za velike ili složene projekte u okviru kojih je ugovaratelj odgovoran za projektiranje, izgradnju i dovršetak projekta po fiksnoj cijeni i do određenog datuma. Ugovorom se većina rizika prenosi s vlasnika na ugovaratelja koji mora isporučiti dovršeni projekt po načelu „ključ u ruke”.

[18] To upućivanje na Mađarsku i šire uključeno je na drugi, treći i četvrti popis projekata od zajedničkog interesa. Prvi popis projekata od zajedničkog interesa odnosio se na „*Plovilo za uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina klastera Krk i evakuacijske plinovode prema Mađarskoj, Sloveniji i Italiji [...]*”.

[19] Odluka Europskog ombudsmana u predmetu 1991/2019/KR o djelovanju Europske komisije u vezi s procjenom održivosti plinskih projekata na aktualnom popisu projekata od zajedničkog interesa, <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/135095> [Poveznica].

[20] Komisija je objasnila da je to posljedica prebacivanja goriva iz onečišćujućih na fosilna

goriva koja manje onečišćuju, na primjer iz ugljena do plina, i znatne količine plina iz obnovljivih izvora.

[21] Vidjeti:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/364d69a4-1744-11eb-b57e-01aa75ed71a1/language-en?WT>

[Poveznica]